

ROZHOVOR

Pavel Hartman:
Některá omezení jsou
na škodu rybářů a na závalu
samotné přírody

3

PŘEDSTAVUJEME

**Plundrovo rybařství -
rodinné rybařství
z podhůří
Orlických hor**

5

VĚDA A VÝZKUM

**Ekonomická hodnota
zahraničního
obchodu s rybami
v České republice**

6

ŠKOLSTVÍ

**Rybařství se
na Mendelově
univerzitě
studuje už 65 let**

7

Rybařské sdružení nadále povede tandem Jan Hůda a Ladislav Vacek

Nic nového pod sluncem. Rybářské sdružení ČR povede i v dalším tříletém období, vymezeném roky 2015 až 2018, dosavadní tandem - prezident Ing. Jan Hůda, Ph.D., pro kterého to bude už sedmé volební období, a viceprezident Ing. Ladislav Vacek. Rozhodli o tom členové sdružení na prosincovém zasedání, které se konalo na Mendelově univerzitě v Brně.

Prosincové zasedání se konalo na Mendelově univerzitě v Brně.

Jan Hůda děkuje po zvolení za důvěru.

Brno

Jan Hůda, předseda představenstva Rybařství Třeboň Hl., získal v tajných volbách přes 91 procent hlasů a obhájil tak svůj minulý tříletý mandát. Podobně jako Ladislav Vacek, ředitel Rybařství Chlumec nad Cidlinou. Ten obdržel více než 76 procent hlasů. Zbylé získali Roman Osička z Rybníkářství Poho-

řelice a Ladislav Štercl z Rybařství Kardašova Řečice.

„Důvěry kolegů si velmi vážím. Mandát jsem získal velmi silný. Nejsilnější za všechna období, kdy jsem v čele našeho profesního sdružení stál. Vynasnažím se ho využít při obhajobě oprávněných zájmů našich produkčních rybářů v Česku i Evropské unii,“ uvedl Jan Hůda. Tajné volby prezidenta a viceprezidenta Rybařského sdružení ČR

jsou specifické tím, že nejsou navrženi žádní kandidáti, ale členové na hlasovací lístky píšou vždy jméno podle svého výběru. Zatímco Jan Hůda takto získal rekordních 1400 hlasů, jednou byl jmenován Ladislav Vacek a jeden hlas byl neplatný. To volba viceprezidenta nebyla tak jednoznačná, i když převaha Ladislava Vacka byla nakonec v porovnání s kolegy zřejmá. Získal 1171

hlasů, zatímco další dva dohromady 176. Dva hlasovací lístky byly neplatné.

„Mě především těší, že naše sdružení je jednotné a tak také vystupuje. Nejsou v něm žádné názorové proudy ani protiproud. Když už se přeme nebo pohádáme, pak jedněm v zájmu oboru, který patří k těm nejtradičnějším v zemi. Na politikaření v něm prostě není místo,“ uzavřel staronový prezident.

Poslanci viděli, jak kormoráni devastují obsádky

Chlumec nad Cidlinou

Výlov rybníka Říha, kterého se v listopadu zúčastnili na pozvání Rybařského sdružení ČR a Rybařství Chlumec nad Cidlinou i někteří poslanci zemědělského výboru Poslanecké sněmovny ČR, názorně ukázal, jak mohou rybožraví kormoráni decimovat obsádky rybníků. „Je to boj, který i díky dlouholeté ochraně, a nyní benevolenci státních orgánů a chyb-

Kormoráni zlikvidovali tisíce ryb

né legislativě, zatím prohráváme. Hlavně ke škodě nás, rybářů,“ říkal šéf firmy Ladislav Vacek, když zákonodárcům ukazoval zobáky kormoránů poškozené vylovené ryby.

A jen on nejlépe věděl, že prvních 40 tisíc kusů K1 nasazených v listopadu 2013 do dubna 2014 zcela, až na pouhých zhruba 500 kusů, kormoráni naprosto zlikvidovali, tedy vyžrali. Z druhých 45 tisíc kusů nasazených až v květnu 2014 dokázali do listopadu sežrat,

zabít nebo výrazně poškodit dalších 25 tisíc kusů, aniž by stát firmu za tyto prokazatelné ztráty odškodnil. A to nejde jen o přímé škody, ale i další výdaje na marnou ostrahu, každodenní objížďení rybníků a tedy ztrátu času na produktivní práci.

Na jediném, zhruba 40 hektarovém rybníce, tak za rok, od listopadu 2013 do listopadu 2014, přišla firma o 70 tisíc kusů plůdku a slabé násady od 0,08 do 0,50 kg/ks.

(Pokračování na straně 4)

2 | INFORMACE

Sediment z rybníků se má stát odpadem. Rybáře to poškodí

Praha

Návrh novely zákona o odpadech (169/2013 Sb.), který nyní procházel připomínkovým řízením, přiměl Rybářské sdružení ČR k předložení zásadní připomínky. Tu sdružení podalo prostřednictvím Agrární komory ČR.

„Požadujeme, aby byl z návrhu novely vypuštěn článek II, bod 4 a ustanovení § 2 odst. 1 písm. h) bylo ponecháno v současném znění. Tedy, aby odtěžený sediment nebyl považován za odpad, jak to navrhuje připravovaná novela, a bylo ho možné vrátit zpět na zemědělskou půdu, odkud pochází a kam patří,“ vysvětluje RNDr. Michal Kratochvíl, Ph.D., ředitel Rybářského sdružení. Tuto, pro rybáře

Uložit miliony kubíků sedimentů na skládky by přišlo na miliardy korun.

kontroverzní úpravu, prosazuje Ministerstvo životního prostředí ČR, aby vyšlo vstříc Evropské komisi. Česká právní úprava totiž ukládá výtěžených sedimentů z vodních toků a vodních nádrží dosud na zemědělské půdě umožňuje. Neodpovídá však evropské směrnici o odpadech z roku 2008.

„Soulad s evropskou směrnicí by měl být řešen vhodnějším způsobem, nepoškozujícím ani významný krajinný prvek rybník, ani zemědělský půdní fond,“ dodal Michal Kratochvíl. Stanou-li se výtěžené sedimenty odpady, výrazně totiž rybářské firmy ekonomicky i byrokraticky za-

tíží a v podstatě téměř znemožní už tak extrémně nákladné odbahňování vodních nádrží. Rybníky se pak degradují nejen pro produkci ryb, ale i z vodohospodářského, ekologického a krajinnotvorného hlediska. „Skládkování sedimentů by tyto odbahňovací práce výrazně prodražilo. To by pozici rybářských firem na evropském trhu bezesporu znevýhodnilo a poškodilo, nemluvě o degradaci zemědělského půdního fondu,“ uzavřel ředitel sdružení. Proti navrhovanému znění zákona v souvislosti s využitím sedimentů z vodních toků a vodních nádrží zpět na zemědělské půdě se v rámci připomínkového řízení kromě rybářů také postavilo MZe a Hospodářská komora ČR. Do Vlády jde proto návrh novely zákona o odpadech s rozporem.

Třetí ročník odborné konference Rybářského sdružení bude v únoru. Opět v Českých Budějovicích

České Budějovice

Po roční přestávce se ve dnech 19.-20. února 2015 uskuteční už třetí ročník odborné konference Rybářského sdružení ČR. V jejím rámci bude připomenuta i výjimečná osobnost zakladatele moderního českého rybníkářství Josefa Šusty, od jehož úmrtí v listopadu uplynulo rovných 100 let. Během dvou dnů vystoupí patnáct osobností, které se podělí o nejnovější zkušenosti z oboru. Půjde

například o představení amurského lysce, nového plemene kapra v České republice nebo analýzu ekonomiky recirkulačních systémů. Další z přednášek se bude věnovat potenciálu krmných směsí a obilovin, jako nástroje pro udržení dobré produkce tržního kapra ve vztahu ke kvalitě vody a bilanci živin. Vedle toho se budou řečníci věnovat také analýze povodňových událostí let 1997-2013 nebo vypořádávání pozemků pod rybníky podle § 59a vodního zákona. „Přesný program ještě doladuje-

me a zajišťujeme. Zájem o účast je už nyní značný, a je zřejmé, že každému zájemci vyhovět nepůjde, protože konference je především určena členům našeho sdružení. Až teprve kdyby oni nenaplnili místa v sále, nabídneme účast dalším zájemcům,“ vysvětluje hlavní organizátor Ing. Martin Urbánek, Ph.D., asistent ředitele Rybářského sdružení ČR. Akce se uskuteční v českobudějovickém Clarion Congress Hotelu a každý den se počítá s účastí zhruba 120 osob.

Rybářská fakulta má v jihočeské metropoli nové zázemí

České Budějovice

Fakulta rybníkářství a ochrany vod získala v závěru listopadu v Českých Budějovicích nové, moderní zázemí. Našla ho v budově, postavené s podporou evropských dotací za téměř 300 milionů korun, v níž sídlí Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity. Jejím otevření se zúčastnili i zástupci Rybářského sdružení ČR a rybářských firem. „Věříme, že nové podmínky v Českých Budějovicích přitáhnou další zájemce o studium, a to nejen z České republiky, ale i z Evropy a vzdálenějších zemí, jako je

Novou budovu využívají dvě fakulty - zemědělská a rybářská.

například Vietnam, Rusko, Turecko či Kazachstán,“ uvedl děkan rybářské fakulty Otomar Linhart. Nová budova, která z větší části slouží Zemědělské fakultě, má tři podlaží. Jsou v ní posluchárny, učebny, laboratoře, pracovní a konferenční sál. Vybavena je moderními přístroji a audiovizuální technikou. „Naším cílem nebylo jen postavit nový komplex, ale jeho vybavením výrazně přispět ke zkvalitnění výuky. Zázemí zde najde mimo jiné laboratoř Molekulární biologie rostlin a biotechnologie, Rostlinolékařství či Agroekologie,“ řekl její děkan Miroslav Šoch.

Pavel Hartman, pedagog a bývalý ředitel Lesů a rybníků města Českých Budějovic říká: Některá omezení jsou na škodu rybářů a na závadu samotné přírody

Ing. Pavel Hartman, CSc. (1944) prožil celý život s rybami. V mládí začínal v Hluboké nad Vltavou jako asistent zootechnika, pracoval v centrální laboratoři, byl hlavním zootechnikem někdejšího obořového podniku Státní rybářství. V letech 1992 až 2011 řídil společnost Lesy a rybníky města České Budějovice, a byť je už v penzi, stále předává své zkušenosti posluchačům Fakulty rybářství a ochrany vod.

Slyšel jsem vás někde říkat: když mám iniciály PH, tak se věnuji pH. To je vtipné. Jak se to takhle sešlo?

Jako kluk jsem rybařil, pak jsem měl snahu ryby reprodukovat a bavilo mě to tak, že na střední zemědělské škole, což byla léta 1958 až 1962, jsem se zmínil, že bych se třeba chtěl zabývat rybami. Ředitel to napsal do posudku a už to se mnou šlo... V Brně na Vysoké škole zemědělské jsem rybníkářství studoval u profesora Kostomarovy, a jako čerstvý absolvent v roce 1967 nastoupil na Hlubokou jako asistent zootechnika a pracoval v terénu a v provozní laboratoři. Byla velmi skromně vybavená kolorimetrickými metodami, ale voda a vše kolem ní, mě začala provázet životem.

Připomeňme, že hodnota pH znamená zda vodný roztok je kyselý či zásaditý. A že neutrální voda má pH = 7.

Zjednodušeně řečeno, ano.

Proč to je tak důležité?

Pro ryby se musí vytvořit prostředí, v němž dobře tráví, přežívají, přirůstají a rozmnožují se. Právě zde je pH vody „úzkým profilem“ zejména při odchovu plůdku a násad kapra i doplňkových druhů ryb.

Řeší produkční rybáři kvalitu vody? Vesměs ano, ale mají to složité. Hodně rybníků leží v chráněných oblastech a nelze na nich hospodařit, jak by chtěli. Legislativa je zde velmi omezující. Pak nelze ani upravovat vodu, ryby chovat přiměřeně intenzivně nebo polointenziv-

Pavel Hartman

ně s využitím přirozeného přírůstku. Ekonomicky je takové hospodaření málo efektivní. Omezené obsádky mají vytvořit potravní rezervy pro ptactvo a jiné živočichy, aby se udržela biodiverzita přírody.

Je to dobře nebo špatně?

Z pohledu rybníkářství, které je přirozenou hospodářskou činností v krajině a v přírodě, to je skoro na škodu. Nikdo se nechce vrátit do 70. nebo 80. let, kdy se podporoval intenzivní chov ryb a úživnost rybníků byla zvyšována všemi možnými způsoby. Ale omezovat některá opatření je na škodu rybářů a na závadu i samotné přírody.

Pojďme k té rybníční vodě. Jak její pH ovlivňovat?

Především přiměřeným organickým hnojením a vápněním, aby byla vytvořena vápenatouhličitanová rovnováha tedy optimální poměr uhlíku a vápníku. To zajišťuje určitou úroveň přirozené produkce a stabilitu hodnot pH. Je to ale hodně zjednodušeno. Vodoprávní úřady tento postup vesměs akceptují.

Jaké hodnoty pH má mít voda, v níž se rybám dobře daří?

Obecně řečeno blízké pH krve ryb, aby mohly žábrami vylučovat čpavek. V době vegetace je to v rozmezí pH od 7 do 8,2.

Jak jste si s tím poradil, když jste byl ředitelem městského rybářství?

Těžko, protože třeba Vrbenské rybníky jsou součástí národní přírodní rezervace a tam platí řada omezení. Je to o hledání možných alternativ, v obsádkách, soustředěním se na doplňkové druhy ryb. Částečně to kompenzují náhrady škod. Významná část městských rybníků spadá i do ptačí oblasti, kde omezení nejsou až tak významná. Snahou tedy bylo maximálně využít rybníky, které v chráněných lokalitách neleží.

Jak na ty roky vzpomínáte?

Docela rád. Žil jsem trojrozměrným životem, protože městské hospodářství v Českých Budějovicích zahrnuje kromě rybářství také zemědělství a lesnictví s myslivostí. Šlo o téměř tři tisíce hektarů městského historického agrárního majetku. To není zrovna málo.

Jaké to bylo řídit městský podnik?

Jste v neustálém střehu a napětí, protože rybníky, které obhospodařujete, leží v 11 katastrálních územích a lesy dokonce ve 33 katastrech. A pozemky kolem krajské metropole jsou hojně navštěvované a stavebně exponované liniovými stavbami. Prakticky stále se řešila věcná břemena, a člověk je víc úředníkem, než manažerem. Když jsem se jel podívat na rybník, jak prospívá, jaký je pořádek na stokách, v lesních školkách, tak až po práci.

Proč jste odešel?

Relativně dlouho jsem přesluho-

val a sám už jsem měl pocit, že je na čase končit, měl jsem také vážné problémy se srdcem. Nemusel jsem, ale chtěl jsem.

Teď patříte mezi kmenové akademické pracovníky rybářské fakulty. Jak k tomu došlo?

Její děkan, profesor Linhart, mi tu možnost nabídl. Ale já se na akademické půdě pohybuji už pár let. V 80. a 90. letech jsem po dohodě s docentem Hartvičem vypomáhal s výukou na Katedře rybářství a s hydrochemií současně na Katedře chemie tehdejší Zemědělské fakulty. Moji specializací je rybníkářství a s tím i problematika pH v rybnících, kolísání, udržení neutralizační kapacity vody a podobně. A musím říct, že o posluchače nemám nouzi. Studenti chodí, aniž bych je na přednášky nutil.

Teď vám vyšla nová publikace Praktika v rybníkářství.

Napsali jsme ji s kolegou Jánem Regendou, abychom do výuky vnesli nový pohled. Neteoretizovat, ale připravit metodické postupy, příklady poznatků a na nich ukázat rybníkářství jako multidisciplinární vědní obor. A tak studenti připravit na překážky, které budou muset zdolat z hlediska biotechnologie akvakultury. O to nám šlo.

Když srovnáte předchozí dekády, jak se složení vody v přírodě měnilo?

Velmi výrazně, zvláště z hlediska rostoucí trofie povrchových vod. Pamatuji, že v roce 1966, kdy jsem nastoupil na praxi, se na budějovických rybnících lovily živé marény. A v 70. letech rybáři museli čelit přílivu živin tím, že zvyšovali obsádky a dělali řadu opatření, aby obsádky vůbec přežily bez žaberních nekróz. Tehdy byly splachy z polí obrovské. Obecně platilo, že zvyšování životní úrovně a nároků lidí velmi zhoršilo kvalitu vody. Produkce ryb oproti 50. a 60. letům minulého století vzrostla sedmkrát přičiněním rybářů jako odpověď na vzrůstající úživnost rybníků, ale péče o krajinu se za minulého zřízení příliš neřešila.

(Pokračování na straně 4)

4 | INFORMACE

Poslanci při výlovu viděli, jak kormoráni devastují obsádky rybníků

(Dokončení ze strany 1)

Po zkušenosti s počasím na přelomu let 2013/14, kdy byla teplá zima, s rostoucím počtem těchto ptáků a s prodloužením jejich pobytu u nás, se letos proto Rybářství Chlumec rozhodlo slovit všechny vzdálenější rybníky s mladou rybou a svěřit ji do komor, ležících co nejbližší sídlu firmy, aby byla lépe „hlídána“.

„Jsou to sice opět další náklady navíc, protože jde o neplánované dvojí lovení - podzim a jaro a rozvozy, stejně jako porušení zásad našich předků o nemíchání obsádek. Ale snad pomůžeme tomu, aby i přes vyšší manipulaci s rybou, přežil vyšší počet mladých ryb,“ dodal Ladislav Vacek.

Mělo by to pomoci zvýšit i odstřel kormoránů. Na většině magistrátů snad již pochopili, že tento zimující pták je vetřelec a narušitel našich původních ekosystémů, které svým predačním vlivem rozvrací. Proto povolují odstřel, byť s různými omezujícími podmínkami.

Poslanci, kteří viděli důsledky přemnožené kormorání populace, decimující české rybáře, ma-

Při výlovu rybníka Řítha.

Kormoráni způsobují chlumeckým rybářům obrovské škody.

jí tedy další argumenty ve snaze ochránit přírodu a také produkci rybníkářů, která zemi ve světě

proslavila. Je zřejmé, že bez změn v legislativě rybáři tento boj těžko vyhrají.

Některá omezení jsou na škodu rybářů a na závadu samotné přírody

(Dokončení ze strany 3)

To platilo i v 80. letech?

Samozřejmě. Třeba na Třeboňsku hospodařily velkovýkrmny vepřů, které přinášely značnou zátěž organickými látkami do rybníků. Dokonce se řešil státní úkol, jak využít prasečí kejdu k růstu produkce ryb a uvažovalo se o bikulturním hospodářství chovu prasat a ryb. Cílem rostlinné produkce bylo zvyšovat úrodnost, někdy až neúměrně. Po téhle vlně, provázené mimo jiné žaberními nekrózami a také mykózami ryb, se situace začala počátkem 90. let měnit k lepšímu. Jak díky lepšímu využívání zemědělské půdy, tak výstavbou čistíren odpadních vod. To přírodě pomohlo. Ale z hlediska přiro-

zeného přírůstku šlo o stagnaci. To se teď dohání příkrmováním, což vodohospodáři kritizují jako zatěžování povrchových vod fosforem.

Jak se s tím vypořádá?

Obecný recept neexistuje. Firmy se musí přizpůsobit podmínkám, v nichž hospodaří. Platí však, že kvalita vody je klíčová pro přirozenou produkci ryb. Nedávno jsem byl v Rakousku a tam rybáře označili za „lékaře vody“ - měli by z ní vytáhnout živiny a převést je do přírůstků ryb. Přiměřené příkrmování pokládají za racionální podporu využití přirozené potravy. Kdo pečuje o rybníky, tomu se to daří. Stejně jako tomu, kdo rozumí vodě a rybám.

Kam bude směřovat kvalita vody?

Ta se bude zlepšovat. Je tu silný legislativní tlak státu, se kterým se rybáři musí smířit. Neřekl bych, že to musí být celoplošně, ale v některých regionech určitě. Zvláště tam, kde jsou povrchové vody určeny k vodárenským účelům. Ale rybáři by neměli být trestáni za to, že voda od nich v takovém stavu odtéká, protože často k nim v ještě horším stavu přitéká. Podle mne musí stát nebo samospráva začít podporovat budování stabilizačních rybníků, tedy mezičlánků, mezi čistíčkami obcí a rybníky. V takových stabilizačních nádržích by se živiny přetvořily a vytěžily z vody pomocí alternativního chovu ryb. Fakulta na podobném projektu pracuje.

ANKETA

Jak hodnotíte právě končící rok a co očekáváte od roku 2015?, zeptali jsme se některých členů Rybářského sdružení ČR.

Ing. Karel Báňa,

vedoucí střediska Rybářství
Maria Podstatzka-Lichtensteinová,
Velké Meziříčí

I přesto, že bylo letos na jaře sucho a my některé rybníky museli nasadit jinak, než byl plán, byla produkce celkem dobrá.

Koncem léta naštěstí začalo přšet a rybníky se natáhly na plnou vodu. Některé, které jsme lovili na podzim, mají nyní víc vody, než během léta. Kaprů jsme nalovili relativně hodně, kusové přírůstky byly příznivé. Línů a amurů jsme měli dostatek. Jen dravců a síhů bylo málo. Problémem jsou stále kormoráni, jejichž nálety jsou větší než loni. Těžko předvídat, jak velké škody na obsádkách způsobí. Po naplnění rybníků vodou by mohly být i dobré podmínky pro komorování ryb. Vyjde-li tedy počasí, a bude i nadále dostatek vody, mohl by být i další rok příznivý.

Ing. Libor Pitro,

jednatel Rybářství Doksy, s.r.o.

Rok to bude průměrný, pokud jde o produkci, i když kusová hmotnost je lehce nad průměrem. Velkým problémem jsou podzimní nálety kormoránů, které decimují násady. Přilétají k nám hlavně z německé části Podkrušnohoří, kde jsou velké vodní plochy po ukončené důlní těžbě.

Proto je i složitý rok 2015 nějak predikovat. Zvláště, když je u nás zatím obrovský nedostatek vody. Mám obavu, že když bude zima suchá jako vloni, zůstane spousta našich rybníků na poloviční nebo i menší kapacitě. Zatím nejsou vyhlídky tak růžové, ale co půjde ovlivnit, to ovlivníme, abychom možné škody minimalizovali.

(Pokračování na straně 8)

Plundrovo rybářství - rodinné rybářství z podhůří Orlických hor

Milan Plundra je živnostník. A také rybář, myslivec, veselý a odvážný chlapík. Jinak by se nemohl na „stará kolena“ pustit do budování vlastního Plundrova rybářství, kde je sám sobě ředitelem, baštýřem, rybářským dělníkem, řidičem, zootechnikem, nákupčím i obchodníkem. Prostě vším, neboť zaměstnání nemá. Hlavní chod rybářství zajišťuje sám s pomocí nejbližší rodiny, tedy dvou synů a manželky.

Žamberk

U Nového rybníka v Dlouhoňovicích, což už je prakticky součást Žamberka, Plundrovi postavili roubenku, v níž je prodejna ryb s vestavěným bazénkem napájeným vodou přímo z přítoku rybníka, společenská místnost s krbem k potkávání nejen rybářů, a v podkroví pokoj pro zamýšlené ubytování turistů. Teď se finišovalo na dokončení prodejny, aby byla do Vánoc, ostatní chce rodina dobudovat v příštím roce. Tohle, jak by se v čase světové globalizace honosně řeklo, multifunkční sídlo firmy, má rozšířit nabídku služeb a diverzifikovat zdroje příjmů. Ty byly dosud závislé hlavně na vánočním prodeji.

Plundrovi už na začátku letošního roku začali s celoročním prodejem ryb, od příští sezóny se chystají nabízet také sportovní rybolov a v dalším roce by rádi završili služby nabídkou ubytování v oně malebné roubence. Nabízet zde nejen rybářské dovolené a sportovní rybolov není špatný nápad, protože kraj tady pod Orlickými horami je klidný, na odpočinek vhodný a k lidem přívětivý.

Plundrovo rybářství hospodaří na šesti rybnících o celkové ploše zhruba 25 hektarů. Nejvíce, patnáct, jich má Čermenský rybník, kterým vše před více než dvaceti lety začalo. Pak je tu ještě jeden pětihektarový, jeden téměř dvouhektarový a tři malé do jednoho hektaru. Ten největší a další dva Milan Plundra vlastní, ostatní si pronajímá. Chová v nich českou klasiku: hlavně kapra a vedlejší druhy ryb.

Když se ho ptám, co mu podnikání přináší, zasměje se a řekne: „Celý den na čerstvém vzduchu.“ A pak dodá. „A také splnění dětského snu a přání táty.“

„Jsem moc rád, že se toho táta dožil. Zemřel v roce 2004 a zažil s námi počátky našeho rybníkaření, které sahají do roku 1993, kdy jsem koupil náš klíčový Čermenský rybník. Ten byl k máni pře-

Milan Plundra (vpravo) a synové Tomáš a Milan s kapitálním úlovkem.

devším proto, že nešel v podstatě vypustit. Po revoluci zůstal totiž prázdný, ale dětem ze vsi se podařilo výpusť ucpat a rybník napustit,“ vrací se o pár desítek let zpět. Právě tenhle rybník ukázal, jak to v přírodě funguje. Ač nenasazený, ptáci do něj nanosili na peří nalepené jikry z jiných vodních ploch, a tak v něm nakonec plavala štika, okoun či lín. Ale žádný kapr. „Dones jsem neviděl tak velké okouny,“ dodává.

V té době už opustil výrobu sajdkár ve Velorexu a počátkem 90. let otevřel provozovnu sběrných surovin v Letohradu. Rybám se věnoval ve volném čase a postupně se snažil dovést toto specifické podnikání do stavu, kdy by se mohl věnovat jenom jemu. Ta doba nastala vlni, kdy svoji provozovnu sběrných surovin definitivně předal bratrovi.

Ten tak rozšířil své působení v surovinách, zatímco on sám se už konečně věnuje jen a jen rybám.

Když si v těch časech s chovem ryb a prací kolem nich nevěděl rady, jezdil na rozumy k rybářům do Opočna nebo na Vysočinu, a jak říká, odnikud ho nevyhodili. „Asi ve mně neviděli konkurenci,“ směje se tomu a dodává, že měl možná i štěstí na lidi. Ale protože je zvyklý dělat věci z gruntu, nedávno se stal členem Rybářského sdružení České republiky. Chce poznat další kolegy se stejnými zájmy a problémy, a mít také přehled o dění a aktuálních informacích z oboru.

„Asi by mě měli ukazovat jako raritu, protože sotva může být ve sdružení, kde jsou největší rybářské firmy v zemi, ještě někdo menší,“ povídá pobaveně.

Ale o tom, že rybařinu bere vážně,

svědčí i to, že ještě jako obchodník se železem dokázal zorganizovat odbahnění zaneseného Čermenského rybníka. Došlo k němu v letech 2005 až 2007, dotace na akci sháněl neuvěřitelných deset let. Bylo to nejen kvůli hospodaření na rybníce, ale především jeho bezpečnosti velmi důležité. Výpustní zařízení z 15. století, špatný stav bezpečnostního přelivu, prosakující hráz a neuvěřitelných 25 tisíc tater sedimentu, to byl stav před rekonstrukcí. Zvýšila se hráz a vybudovala se zcela nová výpusť. Obtížně slovitelný, silně zanesený a také pro obyvatele v obci nebezpečný rybník, se proměnil v chovný rybník s větším retenčním prostorem a také příznivým podložím. A to je na kvalitě masa znát.

„Ryba je chutná, hlavně kapr je čím dál víc vyhlášený a chvála zákazníků nás vždy nesmírně potěší,“ poznamenává Milan Plundra. Další půlhektarový rybník zase obnovil a získal do vlastnictví v době, kdy byl zanesený do roviny a vypadal jak vysychající kaluž.

V čase výlovů, když potřebuje víc rukou k práci, spoléhá na širší rodinu a kamarády nebo kluky z hokejového týmu Kapři Dlouhoňovice, který podporuje. „Pořád se učíme a jdeme za svou vizí rozšířit činnost do více aktivit, které se budou navzájem doplňovat. Propojit chov ryb s turistikou, sportovním rybolovem a nabídnout lidem čerstvé ryby po celý rok. To je cesta, za kterou jdeme. Roky přibývají, ale následovníka mám, a tak nemám obavu, že bychom za našimi cíli nedošli,“ říká na závěr Milan Plundra.

Slovování sádky při vánočním prodeji.

Roubenka s novou prodejnou ryb.

Rybářství se na Mendelově univerzitě studuje 65 let

Mendelova univerzita v Brně, která patří k nejstarším zemědělským univerzitám ve střední Evropě, oslavila letos 95. výročí založení. A také 65 let od vzniku specializačního, vysokoškolského studia sladkovodního rybářství a navazujících oborů. Dosud ho absolvovalo 433 osob v denním studiu (z toho 29 zahraničních, dříve převážně z Vietnamu, dnes ze Slovenska) a 48 při zaměstnání.

Prof. Ing. Petr Spurný, CSc.
Ústav zoologie, rybářství,
hydrobiologie a včelařství
Mendelova univerzita v Brně

Brno

Zatímco středoškolské vzdělání v oboru vzniklo ve Vodňanech, založením Střední rybářské školy, už v roce 1920, vysokoškolský stupeň tohoto specializovaného vzdělání se nedařilo dlouho prosadit. Přestože takový požadavek vznesl už I. sjezd rybářů Československé republiky v roce 1938. Záměr však byl naplněn až po válce, kdy byla na Vysoké škole zemědělské v Brně v roce 1948 zřízena první profesura rybářství a hydrobiologie, reprezentovaná Prof. Dr. Borisem Kostomarovem.

Vlastní specializační studium začalo v akademickém roce 1949/1950 a jeho učební plán zpočátku zahrnoval 7 odborných předmětů. Na jejich výuce se podílelo 6 externistů: Dr. Dobšík, Dr. Frantěk, Prof. Cablík, Dr. Marvan, Prof. Dyk a Ing. Václavík. Významným počinem v rozvoji specializace bylo převedení Biologické stanice brněnských vysokých škol v Lednici (založené 1922 z iniciativy Prof. Emila Bayera, dr. h. c.) do správy brněnské VŠZ v roce 1952. Z tohoto základu vybudoval Dr. Bohumil Losos specializovanou Hydrobiologickou stanici, která se stala součástí ústavu rybářství a hydrobiologie. Její odbornou úroveň rozvíjel Dr. Jiří Heteša. Během dalších let byla výuka rybářské specializace rozvíjena v rámci pětiletého inženýrské-

ho studia zootechnického oboru na Agronomické fakultě VŠZ se samostatným studijním programem od 3. ročníku. Jejím garantem byl ústav rybářství a hydrobiologie. Zajišťovali ji zejména jeho kmenoví pracovníci Prof. Hochman, Prof. Jirásek, Doc. Adámek, Doc. Sukop, Dr. Heteša a Ing. Zeman, z externistů Prof. Lucký a Dr. Jurák. Posluchač zootechniky, který zvolil rybářskou specializaci, absolvoval vedle základních zootechnických disciplín i 13 specializačních předmětů.

Aktuálně, od akademického roku 2006/07, se výuka díky zavedení třístupňového vysokoškolského studia, realizuje formou samostatného dvouletého magisterského oboru Rybářství a hydrobiologie. Po změně organizační struktury Agronomické fakulty Mendelovy univerzity (2005), je jejím garantem oddělení rybářství a hydrobiologie, které je součástí Ústavu zoologie, rybářství, hydrobiologie a včelařství AF MENDELU v Brně. Student tohoto magisterského oboru absolvuje povinné předměty Hydrochemie a Hydrobotanika (Doc. Kopp), Ichtyologie obecná a Ichtyologie systematická (Prof. Spurný), Ekologie vodního prostředí (Mgr. Řezníčková), Základy rybníkářství a Technologie chovu ryb (Prof. Mareš), Rybářství v tekoucích vodách (Prof. Spurný), Výživa a krmění ryb (Prof. Mareš), Akvakultura (Prof. Mareš), Aplikovaná hydrobiologie (Mgr. Řezníčková), Choroby ryb (Prof. Navrátil), Jakost a zpracování ryb (Prof. Jarošová) a Právní předpisy v rybářství (Prof. Spurný). Jako povinné volitelné jsou zařazeny předměty Chov vodní drůbeže (Doc. Lichovníková), Chov dekorativních druhů ryb (prof. Mareš) a Odborný jazyk - rybářství. Diplomovou práci zpracovává na rybářské nebo hydrobiologické téma. Studium je zakončeno státní závěrečnou zkouškou ze tří povin-

Nový biotechnologický pavilon v Brně - Černých Polích.

ných předmětů (Ekologie vodního prostředí, Chov ryb a Rybářství v tekoucích vodách) a jednoho předmětu povinně volitelného (Hydrobotanika, Jakost a zpracování ryb nebo Výživa a krmění ryb). Výuka Rybářství a hydrobiologie je proložena řadou praktických cvičení a terénních výjezdů. V zimním semestru 2. ročníku je její součástí osmítýdenní odborná praxe v rybářských provozech Rybářství Třeboň, Rybářství Chlumec nad Cidlinou, Rybářství Kardašova Řečice a Pstruhařství Biely potok společnosti Slovryb. Absolventi oboru Rybářství a hydrobiologie se i v současných složitých podmínkách pracovního trhu velmi dobře uplatňují nejen v rybářské praxi, ale také v rybářském výzkumu, školství a dalších souvisejících oborech nebo ve státní správě. Jiní v oboru soukromě podnikají.

Oddělení zajišťuje také výuku dalších volitelných předmětů pro studenty jiných programů zejména z agronomické fakulty, a také z lesnické a dřevařské fakulty a zahradnické fakulty. V posledních pěti letech šlo o volitelné předměty Hydrobiologie a rybářství, Rybářství, Rybářské hospodaření, od roku 2008 také Chov dekorativních ryb a Sportovní rybolov.

Od roku 2006 je pro zahraniční studenty přednášen v angličtině předmět Fish Culture. Významnou součástí pedagogické činnosti je také pořádání odborných kvalifikačních kurzů a zkoušek (na základě pověření Ministerstva zemědělství ČR) rybářských

hospodářů a rybářské stráže pro uživatele rybářských revírů. Kurzy rybářských hospodářů absolvovalo v letech 2005 - 2014 celkem 98 a kurzy rybářské stráže 227 účastníků.

Součástí práce je vedle pedagogické také vědecko-výzkumná a publikační činnost, pokrývající celou oblast sladkovodního rybářství, ekologie vodního prostředí a aplikované hydrobiologie. V letech 2010 - 2014 bylo na oddělení rybářství a hydrobiologie řešeno šest vědecko-výzkumných projektů a pět výzkumných zakázek. Publikační činnost oddělení je za uvedené období reprezentována 61 původními vědeckými pracemi (z toho 7 monografií), 4 uplatněnými metodikami, 57 příspěvky ve sbornících z vědeckých konferencí a 9 odbornými články. Oddělení rybářství a hydrobiologie tak představuje stabilizované vysokoškolské pracoviště, uznávané vědeckou komunitou i rybářskou praxí doma i v zahraničí. Od akademického roku 2013/2014 probíhá výuka v novém Mendelově biotechnologickém pavilonu v Brně - Černých Polích. Právě zde také naše oddělení sídlí. Získalo zde unikátní moderní výukové a experimentální zázemí pro výuku i vědu. Sídlo zde našlo také lednické hydrobiologické pracoviště. Celková plocha nového pracoviště dosahuje 1.351 m², z toho učebny 201,6 m², laboratoře 156,2 m², experimentální chovné systémy 238,7 m², skleník 54 m², pracovny učitelů, techniků a doktorandů 174,6 m² a technické a sociální zázemí 479,3 m².

V Táboře, v areálu Štičí líhně Esox vznikne unikátní muzeum

Tábor

Historické město Tábor může mít další turistickou atrakci. Společnost Štičí líhně Esox připravuje obnovu unikátního vodárenského mlýna a vybudování vodárenského muzea. To by vzniklo přestavbou tří historických objektů, které budou vzájemně propojeny. Vedle „starého“ vodárenského mlýna ze 16. století, jde o „nový“ vodárenský mlýn z 19. století a další objekt, kdysi využívaný jako kotelná. Projekt, jehož stavební náklady se odhadují na miliony korun, se zamlouvá i tábořské radnici, neboť by do města přivedl další turisty a návštěvníky.

„Máme zpracovanou studii a dál na té myšlence pracujeme. Nyní s městem Tábor řešíme, jak a kde získat prostředky na financování stavby a vybudování expozice. Myslím, že rok 2015 bude pro realizaci záměru rozhodující,“ říká Ing. Mgr. Oldřich Pecha, majitel společnosti Štičí líhně Esox. Největší atrakcí muzejního komplexu má být obnovený unikátní vodárenský mlýn, který zajišťoval dopravu vody z údolní nádrže Jordán na „horní“ město a svým stářím a délkou provozu nemá ve střední Evropě obdoby.

Tábor, který byl založen na skalnatém ostrohu nad údolím řeky Lužnice a potoka Tisemenice, se totiž od počátku potýkal s nedostatkem vody. Proto také vzniklo lidové úsloví „Nedovedeš vody na Tábor,“ jak zaznamenal Jan Amos Komenský v díle Moudrosti starých Čechů. Hluboké studny, kopané ve sklepích domů k zásobování obyvatel ani hašení častých požárů, které středověk provázely, nestačily. Proto na přelomu 15. a 16. století byla v těsné blízkosti městských hradeb postavena mohutná sypaná hráz, v té době zcela ojedinělá, která přehradila údolí Tisemenice. Vodní hladinu a městský rynek ale dělilo 32 metrů převýšení. Řešení nalezl tábořský mistr Jan, zvaný též „vody vůdce“, který roku 1508 za pomoci náchodského mlynáře Matouše Zycha postavil pod hrází obecní vodárenský mlýn. Z něho se voda tlačila do městské vodárenské věže, dodnes zachované, z níž se sváděla do rybníčku a později městských kašen. Řešení to bylo natolik pokrokové, že mistr Jan podobná zařízení postavil ještě v Kouřimi, Klatovech a Linci. A v Táboře sloužilo s různými úpravami neuvěřitelných 365 let až do roku 1873.

„Je to historické dědictví, o které

bychom neměli přijít. Dodnes se třeba dochovaly kamenné součásti původního dřevěného vodního stroje,“ říká Oldřich Pecha.

Projekt počítá s propojením tří objektů v jeden funkční muzejní celek s venkovními plochami, výhledy na hráz a plochu pod hrází. Z ní by byl vstup do foyeru muzea. Jeho hlavním exponátem bude rekonstruované vodní kolo s čerpadlem mistra Jana a mlynáře Zycha, umístěné v původním místě starého mlýna. Zde bude začínat návštěvnický okruh, který připomene i zdejší historii rybníkářství. Součástí objektu bude také multi-mediální sál. Do venkovní expozice by byly zahrnuty i sádky a restaurace s rybími specialitami.

„Starý mlýn chceme obnovit do podoby co nejvíce se podobající stavu ze 16. století. Bude mít i vodní kolo a čerpadlo. Přestavba Nového mlýna bude náročnější a historická podoba se promítne jen do obnovy štítu podle dochované dokumentace. Přestavba „kotelny“ bude znamenat demolici cihlového komína a ubourání části jižního křídla, aby vznikla nová parkovací místa,“ dodává Oldřich Pecha. Půjde-li vše podle předpokladů, první návštěvníci by mohli do nového muzea přijít v roce 2016.

ANKETA

(Dokončení ze strany 4)

Lubomír Zvonař,

jednatel Rybářství Nové Hradky, s.r.o.

Pro nás byl velmi dobrý už tím, že jsme slovíli asi 700 metrů kapra nad plán.

Pečlivě jsme se věnovali jarním i letním odlovům a do podzimních výlovů jsme šli se 4000 metrů, což je na nás velmi slušný výsledek. Takže celkově lepší průměr a spokojenost. Rok 2015 ovlivní přezimování, protože teď čelíme velkým náletům kormoránů. Při odchycích jsme zaznamenali i menší přírůstky, takže těch vlivů, které další rok ovlivní, bude víc. Nicméně osvědčuje se nám, že už 15 let prakticky nezdrazujeme, hodně jsme toto česko-rakouské pomezí naučili ryby konzumovat. Svědčí o tom i rostoucí drobný prodej ryb.

Ing. Ladislav Štercl,

výrobní ředitel

Rybářství Kardašova Řečice, s.r.o.

Byl mírně podprůměrný a nebudeme na něj nijak zvlášť vzpomínat. Celý rok nám

v rybnících chyběla zhruba třetina vody - byli jsme na tom v Česku nejhůře. A s 65 procenty kapacity nelze dělat ve výrobě ryb základy. Při plánování i jarních výloveh jsme museli myslet na to, jak zachránit vodu v „nebeských“ rybnících. Ta nová spadla až v září a říjnu. Nyní ji máme, ale produkční voda nám celkově chyběla. Obavy máme z kormoránů, kteří ještě neodletěli. Věříme, že rok 2015 bude lepší. Minimálně proto, že násady pro tržní produkci máme připraveny. Raději jsme nasadili při nedostatku vody méně na tržní produkci a soustředili se na roky další - bez extrémů. Jeden rok lze s tržní rybou zakolísat, ale další generace, roční, dvouleté, se musí zachránit. O to nám šlo především.

Celková perspektiva muzejního komplexu podle studie Ing. Arch. Tomáše Haroma z Ateliéru VAS.